

Pražský magistrát hostil mezinárodní konferenci o integraci cizinců

Ve dnech 8. – 9. června 2017 diskutovali v Clam-Gallasově paláci v Praze 1 zahraniční odborníci společně s českými kolegy o zkušenostech s integrací cizinců a soužitím obyvatel evropských měst. Konferenci „Výzvy integrace - mezinárodní konference k integraci cizinců na území hlavního města Prahy; Sdílení příkladů dobré praxe“ připravila Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) spolu s Integrovačním centrem Praha a Slovem 21. Konference, která je součástí Akčního plánu Konceptce hlavního města pro oblast integrace cizinců pro rok 2017, se konala pod záštitou radního Jana Wolfa. Zúčastnilo se jí přes sto zástupců státní správy, městských samospráv, městských částí, integračních center, neziskových organizací a organizací sdružujících migranty.

Program zahájil **předseda Komise Rady hlavního města pro oblast integrace cizinců a člen zastupitelstva Ondřej Mirovský**. Na úvod zdůraznil, že Praha vždy byla místem, kde se potkávaly rozličné kultury, a život v ní byl migrací vždy ovlivňován. Migrace a integrace přistěhovalců je tedy přirozenou součástí české metropole. Cizinci nyní představují téměř patnáct procent obyvatelstva města a další miliony jej ročně navštěvují. Vedení hlavního města si je tohoto faktu podle pana Mirovského vědomo, a proto mimo jiné zpracovalo koncepci pro oblast integrace cizinců a zřídilo Integrovační centrum Praha.

Na pana Mirovského navázala **vedoucí oddělení národnostních menšin a cizinců Jana Hajná a metodická vedoucí Integrovačního centra Praha Anca Covrigová**. Představily priority a výzvy konceptce integrace, mezi které patří mimo jiné užší zapojení městských částí do integrace na lokální úrovni, prohloubení spolupráce s pražskými školami a rozšíření integračních aktivit oslovujících rovněž většinovou společnost.

Předpokladem pro další kroky hlavního města v oblasti integrace je zjištění aktuální situace. Magistrát proto nechává zpracovat Analýzu postavení migrantů a migrantek na území Prahy. Dosavadní poznatky z této analýzy, která bude dokončena ještě v tomto roce, prezentovala za výzkumný tým **Yana Leontiyeva ze Sociologického ústavu Akademie věd ČR**. Na více než tisícovém vzorku respondentů z řad cizinců žijících v Praze zjišťovaly mimo jiné jejich potřeby a naopak bariéry v oblasti informovanosti, vzdělávání a sociálních služeb.

Poté již přišli na řadu zahraniční hosté, kteří přijeli sdílet své zkušenosti, inovativní přístup a příklady dobré praxe v integraci cizinců zejména na lokální úrovni.

První ze zahraničních účastníků vystoupil **Ramón Palomino García**, ředitel kabinetu starosty **Madridu** a kanceláře Rady pro spravedlnost, sociální práva a zaměstnanost. Podobně jako v Praze a dalších evropských městech, tak i v Madridu dochází podle pana Garcíi k výraznému nárůstu zahraničních obyvatel. Během jedné generace došlo k přirozenému nárůstu počtu migrantů z jednoho na devatenáct procent obyvatel třímilionového města. Migranti pochází především ze zemí Latinské Ameriky, ale například také z Rumunska. Pan García se zaměřil na spektrum sociálních opatření v Madridu, které jsou univerzální a jsou pro všechny obyvatele města bez rozdílu. Jsou poskytovány na místní, regionální, národní a mezinárodní úrovni veřejnou správou, soukromým sektorem, občanskou společností i nevládními organizacemi v rámci distribuce sociálních služeb. Město se zaměřuje zejména na to, aby žádný obywatel nebyl z těchto sociálních služeb a služeb zaměstnanosti vyloučen. Speciálně zaměřené programy na migranty pak cílí na zvýšení jejich informovanosti a poradenství v centrech, kde pracují i samotní migranti jako sociální pracovníci. Samozřejmostí je, že jsou pro přistěhovalce k dispozici informační webové stránky v několika jazycích. Důležité je působení interkulturních pracovníků přímo v terénu v těch částech metropole, kde spolu žijí původní i noví obyvatelé. Všichni se pak prostřednictvím svých zástupců mohou potkávat na pravidelném Fóru pro dialog a koexistenci.

Za Magistrát města **Helsinek** vystoupila programová manažerka **Irma Sippola**, která představila dva úspěšné projekty (**Safe Stadi a Migrant Youth Helsinki**). V metropoli Finska žije přes 600 tisíc obyvatel, z toho je třináct procent migrantů. Stejně jako v Madridu, ani v Helsinkách se nemluví o integraci cizinců, ale o společném soužití všech obyvatel města bez rozdílu. Rizikovou skupinou jsou zde mladí lidé z různých kulturních prostředí, kteří nemají srovnatelné podmínky s místní populací, a proto jsou zranitelnější. Svou prezentaci proto paní Sippola zaměřila převážně na mladé migranty a na inovativní řešení v přístupu k nim. Představila projekty, které pomáhají hledat pracovní příležitosti mladým cizincům bez praxe, poskytují školení mladých migrantů jako profesionálních mluvčích, zprostředkovávají „učení učení“, což vede ke zlepšení školních výsledků, dále pomáhají rodičům přistěhovalců zorientovat se ve finském vzdělávacím systému či prostřednictvím mladých vrstevníků a jejich názorů poskytují prevenci proti kriminalitě. V rámci prevence xenofobie ze strany místních obyvatel, kteří vyjadřovali obavy o udržení standardu a kvality sociálních služeb, byly spuštěny projekty párování místních starších obyvatel s nově příchozími. Společně mohou trávit volný čas, zlepšit se v jazyce, dozvědět se navzájem něco o sobě a mladým lidem umožňují si i přivydělat peníze. Osvědčenou dobrou praxí je publikování i přímá prezentace příběhů migrantů.

Jako velmi inspirativní byl ze strany českých účastníků hodnocen přístup nizozemského města **Tilburgu**. Programová manažerka **Krista van der Heijden** prezentovala inovativní model, kdy se celý proces od přijetí migranta až po jeho integraci děje na jednom místě, a to značně rychle a komplexně. Do města na jihu země bylo nedávno přiděleno 1500 uprchlíků, kteří žijí v místním azylovém zařízení a úřady postupně vyřizují žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Vedení dvou set tisícového města se rozhodlo aktivně zapojit do celého procesu přijetí těchto lidí, aby byla jejich integrace a soužití s místními obyvateli co nejhladší. Tilburg se chce zejména vyhnout neproduktivnímu čekání migrantů v azylových zařízeních a opětovným přetrháváním křehkých sociálních vazeb, které migrant v jednom místě naváže a pak je nucen se zase stěhovat a vazby ztrácí. Proto poskytuje migrantům osobní přístup a programy integrace individuálně „šité na míru“. Programy jsou financované jak ze státního tak regionálního rozpočtu. Z důvodu prevence xenofobie ze strany části starousedlíků město proaktivně svolává veřejné debaty. Zástupci zastupitelstva včetně starosty a vyškolených pracovníků aktivně hovoří s místními obyvateli v ulicích. Na společných obědech a večerech mají možnost poznat se místní obyvatelé s nově příchozími. I Tilburg využívá osobních příběhů uprchlíků včetně videí s jejich příběhem tak, aby se všichni obyvatelé navzájem poznali.

Blok zahraničních prezentací uzavřel **Craig Dundas** z velvyslanectví **Kanady** ve Vídni. Věnoval se zejména řízenému přístupu Kanady k migraci a integraci cizinců a struktuře programu soukromého sponzorství migrantů. Nastínil fungující model individuálního zapojení obyvatel do přijímání a začleňování migrantů do kanadské společnosti. V praxi tak individuální sponzoři pomáhají s integrací nově příchozích, což se ukazuje jako velmi efektivní přístup.

Na zahraniční kolegy navázali domácí odborníci. **Pavel Bareš** z **Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí** a **Zdeněk Uherek** z **Etnologického ústavu Akademie věd** představili výsledky projektu hloubkových rozhovorů v rodinách cizinců z třetích zemí na území hlavního města. Prezentovali mimo jiné zajímavé charakteristiky rodin a jejich souvislost se situací rodiny a jejích členů.

Druhý den dopoledne dostali v rámci panelové diskuse prostor zástupci magistrátů vybraných měst a městských částí. Magistrát města **Brna** zastupovali **Lenka Šafránková Pavlíčková** a **Tomáš Jurčík** z Oddělení sociálního začleňování. V souladu se zkušenostmi zahraničních odborníků se v rovněž v Brně snaží přistupovat k cizincům jako ke klientům z jakékoli jiné skupiny obyvatel města. Za klíčové přitom považují snižování interkulturních bariér v rámci veřejných institucí.

Zkušenosti a přístup magistrátu města **Plzně**, které má po Praze největší koncentraci cizinců, prezentovali **vedoucí Odboru sociálních služeb Alena Hynková a vedoucí Odboru bezpečnosti a prevence kriminality Aleš Průša**. Plzeň byla již před lety nucena adekvátně reagovat na vysoký nárůst zahraničních pracovníků, musela přitom využívat i tzv. emergentní projekty. Postupně nastavila i ve spolupráci se státními orgány i neziskovými organizacemi funkční systém komunikace a služeb. Musí se ale stále vyrovnávat s novými výzvami, například při řešení problémů a konfliktů osob migrujících za prací ze zemí EU, především Rumunska a Bulharska.

Vedoucí Oddělení sociální pomoci a prevence **Městské části Praha 14 František Bradáč** hovořil na základě dlouholetých zkušeností o vlivu nastavení systému na úrovni celého úřadu městské části na konkrétní práci realizátorů integrace cizinců na lokální úrovni.

Leitmotivem vystoupení **Tomáše Taicha** z Oddělení integrace cizinců a národnostních menšin **Městské části Praha 7** bylo hledání vhodných forem aktivní komunikace a informovanosti cizinců ze strany radnice.

Městskou část Praha 4 zastupoval **Jan Janoušek** z Odboru kanceláře starosty. Mimo jiného se zamýšlel nad potřebou jasného ukotvení agendy integrace v politice obecních samospráv, které je předpokladem efektivní práce.

Příspěvky panelistů z municipalit vyvolaly množství otázek z publika, které ukázaly, že i přes mnoho zkušeností stále existují v institucionálním i praktickém procesu integrace cizinců místa, která mají slabiny.

Odpolední blok byl pak věnován dvěma souběžně probíhajícím **workshopům**. První workshop s podtitulem „**Nástroje a zkušenosti k úspěšné integraci**“ zorganizovalo **Integrační centrum Praha** a pozvalo na něj odborníky z Kolína nad Rýnem – z Institutu pro interkulturní kompetenci. Němečtí lektori diskutovali se zástupci českých integračních center, státní správy a samospráv a neziskovými organizacemi specifika cílových skupin v kontextu interkulturních kompetencí a strategie a nástroje pro práci s nimi.

Druhý workshop s názvem „**Proces integrace cizinců – o migrantech s migranty**“ zorganizovalo **Slovo 21**, které se v něm zabývalo procesem integrace, soužití a aktivní participace migrantů. Formou řízených otázek a odpovědí byly prodiskutovány například role municipalit a městských částí, role neziskových organizací při vytváření lokálních projektů a strategií, aktivní účast migrantů na lokální politice, integrace znevýhodněných osob či prevence xenofobie.

Celou dvoudenní konferenci moderovala a body k zamyšlení v prezentacích přednášejících vyzdvihovala **ředitelka IOM Mezinárodní organizace pro migraci Lucie Sládková**.

Konference jednoznačně splnila svůj cíl sdílení dobré praxe na poli integrace cizinců a měla mnoho pozitivních ohlasů jak ze strany Magistrátu HMP, tak ze strany zástupců městských samospráv.

Jan Schroth, Lucie Bultová a Marie Říhová